

TAJNĚ

STÁTNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV
ZRUŠEN STUPĚŇ TAJE
Dávod: 490/2-ABC
PhDr. Alopa Nos
3604
Výtisk číslo: 24

VNITROSTRANICKÁ INFORMACE

84

Č. j.: inf. 03224 84

Počet listů: 4

Počet výtisků: 27

Den vydání: 29. října 1989

OBSAH

Informace o situaci v krajích
ve dnech 27. - 29. října 1989

Informace o situaci v krajích ve dnech

27. - 29. října 1989

Podle zpráv krajských /městských/ výborů strany došlo, mimo hlavního města Prahy, po realizaci opatření k zabezpečení klidu a pořádku v období výročí vzniku Československé republiky pouze k ojedinělým projevům aktivity nelegálních struktur. V celé republice převažoval po oba volné dny klid.

Aktivita nepřátelských sil vyústila v některých místech v rozšiřování anonymních dopisů i letáků, urážejících vedoucí představitele KSČ a státu, vyzývajících k pokládání květin na místech, kde byly dříve umístěny pomníky T. G. Masaryka i k jejich obnově, k tichým demonstracím apod. Například dne 28. 10. 1989 v 0.05 hod. zadržela veřejná bezpečnost signatáře Charty 77 Víta Zukala /zetě mluvčího Charty Hradílka/ při vhazování letáků do domovních schránek některých občanů ve Valašském Meziříčí /Severomoravský kraj/. Byli v nich zváni k účasti na vycházce k bývalému pomníku T. G. Masaryka v Poličné. V některých místech se vyskytly i různé hanlivé nápisy. V ojedinělých případech také došlo k narušení výzdoby, ke stržení československých a rudých vlajek. Bylo tomu tak například v Praze 1 v Rybné ulici, kde byl zadržen při tomto činu student právnické fakulty M. Hynek /člen KSČ/ a ve Žďáru nad Sázavou /Jihomoravský kraj/ dva mladíci.

Vývoj situace v jednotlivých místech, tak jak to uvádějí krajské /městské/ výbory strany, potvrdil, že řada záměrů nelegálním skupinám nevyšla. Například na městském oddělení VB v Přívoze a Ostravě 1 /Severomoravský kraj/ bylo preventivně předvedeno 78 "známých osob", které se zdržovaly v okolí náměstí Lidových milicí, kde měla být organizována tichá demonstrace. V zápětí byly propuštěny. V Červeném Kostelci /Východočeský kraj/ se na místním hřbitově shromáždilo na 30 občanů, kteří skandovali "Masaryk, Masaryk". Po jejich rozptýlení byl obnoven klid. Osm výtržníků bylo předvedeno na obvodní oddělení VB. V Brně /Jihomoravský kraj/ se nepodařilo organizovanou tichou demonstraci 28. 10. 1989 v 15.00 hodin uskutečnit. K většímu shromažďování mladých lidí s trikolórami a odznaky Cibulky na klopách docházelo na náměstí Svobody v 16.00 hodin. Jakmile začali příslušníci VB zjišťovat totožnost, rozcházeli se. Na oddělení VB bylo předvedeno 12 z nich. V Lánech

/Středočeský kraj/ se u hrobu T. G. Masaryka sešlo 400 - 500 lidí. Přítomní zazpívali hymnu a píseň "Ach synku, synku" a v klidu se rozešli.

Celkem v krajích bylo při různých provokačních akcích zadrženo 198 občanů a 958 perlustrováno.

Ojedinele došlo rovněž k pokusům zneužít probíhající přísahy příslušníků ČSLA. Například v Čáslavi /Středočeský kraj/ byl umístěn na záchytné stanici podnapilý P. Papoušek, který při nácviku na vojenskou přísahu zdravil procházející útvary ČSLA fašistickým pozdravem. Ve Znojmě /Jihomoravský kraj/ byli zadrženi dva mladíci, volající při vojenské přísaze "Hurá, ať žije Havel" a v Bechyni /Jihočeský kraj/ pět mladých lidí /podnapilých/ vykřikujících urážlivá hesla na adresu příslušníků ČSLA.

Největší pozornost z hlediska přijímaných bezpečnostních opatření byla věnována v těchto dnech hlavnímu městu Praze. Podle signálů z nelegálních struktur, různých zachycených letáků, výzev i relací západních sdělovacích prostředků se očekávalo masovější vystoupení nepřátelských sil, než tomu bylo v tyto dny minulého roku i 21. srpna 1989.

Až do odpoledních hodin 28. 10. 1989 pulsoval v Praze normální běžný život, na všech obvodech byl klid a pořádek. Důstojně a naprosto bez rušivých jevů proběhla dopoledne na Václavském náměstí slavnostní přísaha vojáků ČSLA, příslušníků Pohraniční stráže a vojsk ministerstva vnitra.

Po 15.00 hodině se v horní části Václavského náměstí začaly tvořit hloučky, zejména mladých lidí. Na pokyn kameramanů západních televizních společností /ITN, ABC NEWS, CBS NEWS, ZDF a dalších/ se začal vytvářet u sochy svatého Václava souvislejší dav v počtu 800 a postupně 1 000 i více osob. Dav začal skandovat hesla: "Chceme novou vládu", "Chceme svobodu", "Ať žije Charta", "Ať žije Havel", "Ať žije Masaryk", "Bijte je, bijte je" a podobně. Rozvinuty byly dva transparenty s nápisy "Pravda vítězí" a "Republiku si rozvracet nedáme". Skupinka lidí také zpívala státní hymnu. Po několikeré výzvě k rozchodu, která byla provázena pískotem, potleskem, posměšnými

výkřiky a provoláváním dalších hesel, zakročily jednotky bezpečnosti a Lidových milicí. Za použití mírnějších prostředků dav rozptýlily a vytlačily do postranních ulic. Václavské náměstí bylo uzavřeno. Až do 19.00 hodin se pak skupinky demonstrujících přesunovaly a shromažďovaly na dalších místech v Praze, hlavně na Staroměstském náměstí, kde před radnicí opět došlo k pískání a skandování hesel proti straně a vládě /asi 2 000 lidí/. K menšímu sročení pak také došlo na náměstích Primátora Vacka, I. P. Pavlova, Republiky, u Národního divadla, Na Františku apod. Bezpečnostní síly a jednotky LM vždy účinně a korektně zasáhly a skupiny lidí rozptýlily.

Celkový počet demonstrujících se reálně odhaduje na 3 000 osob, i když západní sdělovací prostředky uvádějí vyšší, rozdílné počty. Jejich vystoupení v podstatě nenacházelo podporu přihlížejících občanů.

Při uvedených akcích v Praze /28. 10. 1989/ bylo perlustrováno 380 osob, z toho 50 cizinců, zadrženo bylo 359 nejaktivnějších, z toho 18 cizinců a 52 těch, kteří se již zúčastňovali předcházejících nepovolených akcí. Mezi zajištěnými byli i aktivní exponenti nelegálních struktur - A. Šabatová, A. Kohout, L. Vondra, I. Havel, L. Balabán, B. Netopil. Hlavní zastoupení měli pracovníci služeb /96/, studenti středních a vysokých škol /60/. Zraněno a ošetřeno bylo v OÚNZ 7 civilistů a 5 příslušníků SNB. Nikdo nebyl hospitalizován.

V neděli 29. 10. 1989 se kolem 15.00 hod. znovu začaly na Václavském náměstí u Domu potravin tvořit hloučky hlavně mladých lidí /asi 150/. Část z nich měla v klopách trikolory. Přítomni byli opět kameramani šesti západních televizních stanic. Tyto skupiny se však neodhodlaly k vystoupení a před 16. hodinou se rozptýlily. Kameramani tří společností také odešli. Nebylo třeba zásahu pořádkových sil. Příslušníci VB prováděli pouze perlustraci osob.